

Villanygyár

¹Dr. Brandtner György városi főjegyző javaslatára a kalocsai képviselőtestület 1900. márc. 3-án szerződést kötött a Kalocsai Közgazdasági Bankkal villanytelep létesítésére. A villamos energia előállítására és az áramszolgáltatásra 1902 áprilisában létrehozták a Kalocsai Villamossági Rtt, amely máj. 15-én megvásárolta a péterkeri vendéglő épületét és udvarát a leendő villanytelep számára. Az építkezés, melyet Greif József kalocsai vállalkozó végzett, júl. 1-én indult meg. November végére elkészült az erőmű. A gépi berendezések és a kapcsolódó közvilágítási hálózatpróbaüzemét nov. 29-én tartották meg. Az üzembe helyezés dec. 1-én volt. Az áramfejlesztő egység 2db AEG gyártmányú 48 kW teljesítményű egyenáramú dinamó volt, amiket 2 db Láng gyártmányú 91LE teljesítményű compound kondenzációs gőzgép hajtott. Az elosztóhálózat 17 km hosszú, háromvezetős (2 x 220 V egyenáram + nullavezeték) volt. Az ipari felhasználók (villanymotorok meghajtásához) számára külön vezetéket építettek ki. A közvilágítás 101 db egészéjjeles, 101 db féléjjeles közvilágítási lámpából és 3 db 8 A-es ívlámpából állt. Külön díjszabása volt a világítási és az ipari áramnak. Az 1. világháború alatt az erőmű, szénhiány miatt, gyakran csak szakaszosan működött és korlátozták az áramfelhasználást is. A Kalocsai Villamossági Rt részvénytöbbsége 1920 februárjában a Magyar Község- és Városfejlesztő Rt érdekeltségébe, majd 1938. okt. végén a bajai Városi Gáz- és Villamosüzemek érdekeltségébe került. Az 1920-as évek végére a kalocsai villanytelep, a kalocsai szóhasználattal: „villanygyár” gépi berendezései elavultak. Az elavult berendezések pótlására két lehetőség nyílt. Vagy modernebbre cserélik a berendezéseket, vagy távvezetéken kapcsolódnak más erőművek áramszolgáltató hálózatához. A Kalocsai Villamossági Rt az utóbbit választotta. 1927 októberében megkezdtek a Baja – Kalocsa közötti 15 kV-os 50 periódusú 220/380 V-os váltóáramú távvezeték építését, amely 1928. febr. 25-re készült el. A villamos energiát a komlói erőmű szolgáltatta. A Kalocsai Villamossági Rt váltóáramú motorokra cserélte ki a fogyasztók egyenáramú motorjait. Az új távvezeték lehetővé tette a Baja – Kalocsa közötti falvak villamosítását és a kalocsai áramszolgáltatás bővítését. A feleslegessé vált villanytelep 1929-ben beszüntette működését. A kihasználatlanul álló erőmű épületét 1941 nyarán a paprikabeváltó szövetkezethez csatolták. Az épület jelenleg is áll a Kalocsai Fűszerpaprika Rt telepén. A Kalocsai Villamossági Rt 1944. febr. 28-án feloszlatta önmagát. Az épület falán 2002-ben emléktáblát helyeztek el a kalocsai közvilágítás létrehozásának századik évfordulója alkalmából.

¹ Településrendezési terv Kalocsa 2004. 467.